

Separatna mirovna pogodba med Ameriko in Italijo?

Proti kolektivni
za strmoglavje
španskega režima

LAJKI V SLUŽBI
AMERIŠKE ARMADE

Washington, D. C., 22. apr.—Prvi tajnik James F. Byrnes pred članom senatskega odbora za zunanje zadeve izjavil, da bo Amerika sklenila separatno mirovno pogodbo z Italijo, če ne bo uspešen sporazum s sovjetstvom na konferenci zunanjih ministrov štirih velesil, ki se bo odprla v Parizu. On je zagotovil članu odbora, da Amerika ne bo podpirala kolonialne akcije proti fašističnemu španskemu diktatorju.

Oscar Lange, poljski delegat predlagal na seji članov senatskega sveta, naj države v Združenih narodov ne ekonomsko odločijo s francoskim režimom. Byrnes je dejal, da bi bil odnos s tem režimom lahko pognal Španijo v civilno vojno in da bi moglo priti do zmagi komunizma. Če ne bo dovolila, da bi se izjavila Iberijski pol-

javni tajnik je naznanil, da Edwin W. Pauley, komisar francoske vojske, odstopal v Mandžuriji in potem v rusko okupacijo v Koreji. On bo zagotovil, koliko strojev in tovare v Mandžuriji so bili odprti, da vse govorijo o Mandžuriji, kakor Kitajske, zavisi od mandalske industrije.

Byrnes je razkril, da bo mirovna pogodba za Italijo prva na konferenci med njimi. Rusije in Francije na konferenci. On in britanski minister Ernest Bevin predlagala, naj Italije ne članica organizacije Združenih narodov. Byrnes je poudarjal, da bo Amerika sklenila separatno mirovno pogodbo z Italijo, če ne bo uspešen sporazum s Rusijo. Ameriška Britanija in Francija, da Trst ostane po vojni, dočim Rusija zahteva mesto dobiti Jugosla-

vo je Byrnesovo razločilo, da 20.000 izmed 110.000 vojakov ameriške generalne armade v Italiji služi v ameriški armadi. Ti so upošlejeni kot vojska, Byrnes je priznal, da ni vojske, ki je za to, da poljske vojske organizira kot vojske legije, ki naj bi nastale iz ameriške vojske. Byrnes je dejal, da bo poljska vojska razpuščena, toda besede ni bilo.

Prvi tajnik Patterson in general Eisenhower, šef generalnega štaba, sta na tajni seji senatskega odbora za zunanje zadeve priznala, da so v tekoči organizaciji vojske, ki je v Italiji, katero naj bi bili poljski vojski. Odločitev je padla iz bojazni, da bi vojske vojske legije izzvali od Rusije.

Prvi kmetje
na polju živijo

Washington, D. C., 22. apr.—Prvi tajnik James F. Byrnes pred članom senatskega odbora za zunanje zadeve izjavil, da bo Amerika sklenila separatno mirovno pogodbo z Italijo, če ne bo uspešen sporazum s sovjetstvom na konferenci zunanjih ministrov štirih velesil, ki se bo odprla v Parizu. On je zagotovil članu odbora, da Amerika ne bo podpirala kolonialne akcije proti fašističnemu španskemu diktatorju.

Laski kritizira ameriško politiko

Tri osebe ne smejo odločati o usodi sveta

London, 22. apr.—Profesor Harold J. Laski, načelnik eksekutivnega odbora britske delavske stranke, je v svojem govoru na konferenci združenih organizacij obsodil tajnost ameriške politike glede atomske bombe. Dejal je, da je Amerika razvila atomsko bombo, ki lahko opustoši večje ozemlje kot ga tvori država Illinois in Indiana. Laski je razkril, da je dobil informacije o proizvodnji take atomske bombe v diskuzijah s fiziki. "Hudobija je, ker tri osebe v Beli hiši lahko odločajo o usodi sveta in človeštva," je dejal. "Politika tajnosti je napad na blaginjo človeštva. Ta zastruplja vse faze v človeških odnosih."

V svojem govoru je Laski kritiziral tudi politiko zunanjega ministra Ernesta Bevin napram Španiji. "Ton šepetanja našega zunanjega ministra se mi ne dopade," je dejal. Laski je svetloval grškemu kralju Juriju, naj ostane še nadalje v svoji sobi londonskega hotela. Odsvetoval mu je vrnitev v Grčijo, da bi zasedel prestol, ker bi s tem povzročil civilno vojno.

Združna grupa bo gradila hiše

Uradnik ADF podprl gibanje

Washington, D. C.—(CNS)—Združna organizacija, ki je bila ustanovljena pred enim letom, je naznanila, da je kupila 124 akrov zemlje v kraju, ki leži deset milj od Bele hiše, za \$185.000. Na teh akrih bo organizacija zgradila hiše za 500 do 1000 družin. Zemlja je bila prodana na javni dražbi. Mary Herling, predsednica hišne zadruge, in Herbert Wood, predsednik zadruge lastnine, sta naznanila, da se bo gradnja hiš kmalu pričela. Program določa tudi gradnjo šol, trgovin in gledališč.

Gradbeni načrt je bil sestavljen, ko je bila zadružna organizacija ustanovljena. Frank Fenton, načelnik organizatoričnega departamenta Ameriške delavske federacije, je v svojem govoru na zborovanju centralne delavske unije naglašal potrebo podpiranja zadružnega gibanja.

"Vi veste, da sem zaposlen, vendar sem se odločil, da vam povem, da se morajo člani strokovnih unij zanimati za zadružno gibanje," je dejal. "Ameriška delavska federacija se je izrekla za podpiranje zadružnega gibanja. Ona bo sodelovala z Ameriško zadružno ligo v vseh ozirih."

Danska vlada naznanila izvoz mesa

Copenhagen, Danska, 22. apr.—Vlada je naznanila, da bo poslala več ton mesa, ki je nakopičeno v skladiščih, v Francijo, Holandijo in Belgijo. To je v skladu s dogovorom, katerega je Danska pravkar sklenila s temi državami.

"Želodci nemških kmetov so polni," je rekel neki ameriški častnik. "Zaradi naših smernic ne moremo storiti korakov glede zasege živil."

Domače vesti

Iz Clevelanda

Cleveland.—V Collinwoodu je po kratki bolezni umrla Anna Grilz, rojena Slabe, stara 50 let, doma iz Škofje Loke, kjer zapušča več sorodnikov. Tukaj je živela 24 let in bila članica društva 147 SNPJ. Zapušča moža Johna in sestro Hanno, poročeno Dolinar v New Yorku. Umrl je Frank Udovich, star 60 let, doma iz Brsnice na Dolenjskem, v Ameriki od 1900. Tukaj zapušča ženo, tri sinove in štiri hčere, v Milwaukeeju brata Antona, v stari domovini pa dve sestri in brata. Od avta je bil na svoj 81. rojstni dan zadet pred svojim domom v Euclidu Edward Voglin. Zdravniki so ugotovili v bolnišnici, da ima prebito lobanjo. V bolnišnico Mt. Sinai se je podal John Drenik, lastnik Drenik Beverage Dist. Co. Pri družini Frank Pizmoht v bližini Willoughby so se oglasile rojenice in pustile hčerko.

Združitev levičarjev v ruski coni

Enotna stranka ima milijon članov

Berlin, 22. apr.—Socialistična in komunistična stranka v ruski okupacijski coni v Nemčiji sta se združili in formirali novo politično grupo, ki se imenuje Združena socialistična stranka. Ta ima čez milijon članov in je največja stranka v vzhodni coni.

Tridesetletni razkol med nemškimi delavci je bil zaključen, ko sta si Otto Grotewohl, vodja socialistov, in Wilhelm Peck, vodja komunistov, segla v roke v znak sprave na konferenci, na katero je prišlo čez dva tisoč delegatov. Ta se je vršila v admiralski palači.

Združena stranka ima okrog 1,121,000 članov—511,000 komunistov in 610,000 socialistov v ruski coni in 60,000 komunistov ter 20,000 socialistov v sovjetskem sektorju Berlina.

Ostanki socialistične stranke v ameriški, britski in francoski okupacijski coni — okrog 40,000 članov—so se z veliko večino izrekli proti združitvi s komunisti zadnji teden. Socialisti v ruskem sektorju Berlina se niso smeli udeležiti glasovanja glede združitve s komunisti.

Dasi ruske avtoritete še niso uradno zagotovile podpore novo levičarski stranki, so se visoki ruski vojaški častniki, kakor tudi berlinski uradniki, med temi župan Arthur Werner, udeležili ceremonij. Poučeni krogi trdijo, da so Rusi uverjeni, da bo le močna stranka delavskega razreda lahko garantirala Moskvi, da bodo protifašistične sile v ruski okupacijski coni lahko preprečile oživljenje nacizma.

Ruski mesečnik o brezposelnosti v Ameriki

Moskva, 22. aprila.—Ruski ilustrirani mesečnik Smena je objavil članek z naslovom "Prvi milijoni brezposelnih v Ameriki." V tem naglašala, da brezposelnost je nadaljnji dokaz neozdravljive bolezni kapitalističnega sistema. Paradoks je v tem, da je zmaga Amerike v vojni prinesla žalost in pomanjkanje milijonom ljudi. Brezposelnost visi nad Ameriko.

Vloga Francije na konferenci

Bidault bo zahteval besedo

Pariz, 22. apr.—Francoska vlada je v bistvu dobila ukaz s strani komunistov, ki predstavljajo večino, da se mora odpovedati vlogi posredovalca na konferenci zunanjih ministrov, ki se bo pričela v četrtek v Parizu. Voditelj komunistične stranke vztraja pri zahtevi, da mora Francija podpirati stališče Sovjetske unije, ki se nanaša na mirovne pogodbe za Italijo, Rumunijo, Bolgarijo, Ogrsko in Finsko. O tem bo razprava na konferenci zunanjih ministrov.

Na izrednem zborovanju voditeljev komunistične stranke, ki se je vršilo v Gentillyju, pariškem predmestju, je bil osvojen zaključek, da mora Francija podpirati zahtevo, da Jugoslavija dobi Trst. Francija naj ugotovi prijateljske odnose z vsemi slovanskimi državami v vzhodni Evropi, zahteva odškodnino od Italije in zavzame odločno stališče proti režimu španskega diktatorja Franca.

Komunistična stranka se je izrekla za politiko težke roke v Nemčiji, internacionalizacijo Porurja, avtonomijo Porenja in francosko aneksijo Posarja. Jacques Duclos, tajnik komunistične stranke, je dejal, da je ta stranka prva in vodilna stranka v Franciji.

"Francoska zunanja politika mora biti osnovana na zavezniški enotnosti," je rekel Duclos. "Mednarodna reakcija skuša zlomiti to enotnost. Glasnik te reakcije je Winston Churchill. On bi rad izoliral Sovjetsko unijo, toda gotovo je, da ne bo uspel. Mi lahko vidimo sadove Churchillove reakcije v Grčiji."

Doznava se, da bo francoski zunanji minister Georges Bidault takoj po odprtju konferencie zunanjih ministrov v Parizu zahteval, da mora Francija dobiti besedo pri pogajanjih v diskuzijah o mirovnih pogodbah za Rumunijo, Bolgarijo in Ogrsko. V dosedanjih pogajanjih ima besedo le pri sestavljanju mirovne pogodbe za Italijo.

Bidault in drugi francoski uradniki trdijo, da ima Francija politične, ekonomske in zgodovinske interese v državah južne vzhodne Evrope. Ti so celo večji od nemških interesov, toda Amerika ima besedo pri sestavljanju pogodb za te države, Franciji pa je bila zanikana.

Wallace prevzel vodstvo pomožne akcije

Washington, D. C., 22. apr.—Trgovinski tajnik Henry A. Wallace je prevzel vodstvo pomožne akcije in zbiranja živil za lačne ljudi v Evropi in Aziji. On je apeliral na ameriško ljudstvo, naj prispeva konzervirana živila za nasičevanje revežev. Ustanovljena je bila pomožna organizacija, v kateri so prominentne osebnosti. Med temi so Philip Murray, predsednik CIO, Mrs. Eleanor Roosevelt in Herbert H. Lehman, bivši direktor UNRRA.

Egipt zahteva besedo pri sestavljanju pogodb

Kairo, Egipt, 22. apr.—Uradni krogi so naznanili, da egiptska vlada zahteva besedo pri pogajanjih glede sklenitve mirovne pogodbe za Italijo. Zainteresirana je zlasti v italijanske kolonije, ki meje na Egipt. Repräsentant Egipta ne bo imel sedeža na mirovni konferenci v Parizu, ker se je Rusija izrekla proti povabilu repräsentantov onih držav, ki se niso udeležile bojevanja.

OBSOJANJE ŠPANSKEGA REŽIMA NE ZADOSTUJE

Glasi ruske komunistične stranke zahteva akcijo

ŠTUDIJA KOMPROMISNEGA PREDLOGA

Moskva, 22. apr.—"Samo moralno obsojanje ni dovolj, da se svet iznebi generalisima Franca in njegovega fašističnega režima v Španiji," pravi Pravda, glasilo komunistične stranke. "Obstoj tega režima ogroža mir in varnost in za likvidacijo tega režima so potrebne konkretne akcije. Prva naj bi bila prelom diplomatskih odnosov med državami v krogu Združenih narodov in Francovo vlado. Člani varnostnega sveta Združenih narodov se morajo odločiti za akcijo, ker je špansko vprašanje najvažnejše."

Pravda kritizira stališče, katero so zavzeli Edward R. Stettinius, ameriški repräsentant v varnostnem svetu; Alexander Cadogan, britski repräsentant; E. N. Van Kleffens, holandski repräsentant, in repräsentanti nekaterih drugih držav napram diktatorju Francu. Očita jim, "da skušajo utopiti špansko vprašanje v poplavi besednih obsodb Francovega režima, preiskavah in študijih."

New York, 22. apr.—Sidney Wise, dopisnik CBS, kateremu je španska fašistična vlada odvzela poverilnico, je v radijski oddaji iz Pariza dejal, da je v Španiji najmanj dva tisoč nacističnih agentov, kateri so nevarni in katere skušajo dobiti zavezniške avtoritete. Wise je bil izgnan iz Španije, ker je kritiziral Francov režim. On je dejal, da je Španija glavno skrišališče nemških in drugih nacistov.

Med onimi, ki so dobili zavetje v Španiji, je Leon de Grele, belgijski nacist in rekaist. On biva v San Sebastianu. Diktator Franco je ignoriral zahtevo belgijske vlade, naj nacisti pošlje v Belgijo.

Madrid, Španija, 22. apr.—General Jose Ladreda, minister za javna dela v Francovi vladi, je zanikal obdolžitve, da so nemški znanstveniki v Španiji zaposleni za raziskave atomske energije. Obdolžitve je izrekel dr. Oscar Lange, repräsentant Poljske v varnostnem svetu Združenih narodov. Ladreda je zanikal tudi obdolžitve španskih republikancev, da je diktator Franco odredil masne eksekucije političnih nasprotnikov v španskih jetnišnicah.

New York, 22. apr.—Repräsentanti treh ali štirih držav v varnostnem svetu, ki zahtevajo, da vse države v okviru Združenih narodov pretrgajo diplomatske in ekonomske odnose s fašistično Španijo, študirajo kompromisni predlog avstralske delegacije. Ta je, da člani posebnega pododseka vzamejo v pretes špansko vprašanje, preden se kakšna akcija podvzame proti Francovemu režimu.

Ta predlog bo prišel na dnevni red, ko se bodo člani varnostnega sveta sestali na svoji seji v sredo. Poljski repräsentant Lange vztraja pri zahtevi za vrelom odnosom s fašistično Španijo. Zahtevo so podprli repräsentanti Rusije, Francije in Mehike.

Člani japonske vlade bodo odstopili

Tokio, 22. apr.—Člani japonske vlade, katere predsednik je Ki-toku Sidehara, bodo resignirali. Zadevno naznanilo in objavo Wataru Narahiti, glavnega tajnika vlade. Člani vlade so se danes sestali na izredni seji.

Bowles se zanaša na ljudstvo

Novo svarilo pred inflacijo

Washington, D. C., 22. apr.—Chester Bowles, direktor urada za ekonomsko stabilizacijo, je napovedal, da bo ameriško ljudstvo šlo v akcijo in rešilo oblast administracije za kontrolo cen. On je ponovno svaril pred nevarnostjo inflacije, ker je nižja kongresna zbornica zadnji teden glasovala za omejitve oblasti administracije cen. Vladni ekonomski veščaki so izjavili, da kontrola cen ni mogoča na podlagi načrta, ki je bil sprejet v nižji zbornici.

Člani senatskega odbora so naznanili zaslisanje o načrtu, ki je bil sprejet v nižji zbornici. Upanje je, da bo senat zavrgel načrt.

Bowles je napovedal, da bo ljudstvo poplavilo kongres s protesti zaradi sprejetja načrta. Člani nižje kongresne zbornice so se udali pritisku lobistov močnih finančnih in industrijskih grup. V obsodbi akcije nižje zbornice se je Bowlesu pridružil Wilson W. Wyatt, načelnik federalne stanovanjske administracije. Dejal je, da bo ovirala program gradnje stanovanj za vojne veterane in utrla pot dvigavanju cen.

Bitke v perzijski provinci

Rusi dosegli svoje namene

Tehran, Perzija, 22. apr.—Poročilo iz uradnih virov omenja vroče bitke med rodovi in četami vlade province Azerbadžan. Član generalnega štaba perzijske vlade, katere predsednik je Qavam es Saltaneh, je odredil, naj oborožene sile te vlade ostanejo v krajih, v katerih so. Pozorišče najbolj vročih bitk je na ozemlju pri Zenjanu, 175 milj severozapadno od Teherana in 150 milj južnovzhodno od Tabriza, glavnega mesta province Azerbadžan.

Perzijske čete so zbrane v krajih v bližini meje province Kurdistan. Premier Saltaneh je instruiral poveljstvo teh čet, naj ne stori nobenega koraka, ki bi lahko povzročil nove komplikacije.

Poročila trdijo, da so se ruske čete umaknile iz vseh perzijskih krajev z izjemo onih v Azerbadžanu. Kdaj se bodo umaknile iz te province, poročila ne omenjajo.

London, 22. apr.—Michael Foot, laborit in član parlamenta, ki je bil poslan v Perzijo kot opazovalec, je izjavil, da so Rusi dosegli skoro vse svoje cilje in namene v Perziji. Dogovor, katerega so sklenili s perzijsko vlado, ni zmaga za organizacijo Združenih narodov.

Foot in brigadir A. H. Head, konservativci in član parlamenta, sta se mudila tri tedne v Perziji. Povedala sta po povratku v London, da jima sovjetske vojske avtoritete niso dovolile obiska province Azerbadžan. To je bil vzrok, da sta se vrnila v London prej nego sta namerala. Foot je dejal, da je perzijska vlada umaknila svoje pritožbe proti Rusiji, ki so bile pred člani varnostnega sveta Združenih narodov, zaradi sovjetskega pritiska.

Molotov dospel v Pariz z letalom

Pariz, 22. apr.—Ruski zunanji minister Molotov je dospel v to mesto z letalom. Takoj po prihodu je odšel v poslopje sovjetskega poslanstva. Molotov se bo udeležil konference zunanjih ministrov Francije, Velike Britanije in Amerike, ki se bo pričela v četrtek.

JAVNA OBRAVNAVA PROTI GENERALU MIHAJLOVIČU

Notranji minister Ranković razkril podrobnosti

VLADA DOBILA DOKUMENTE

Belgrad, 22. apr.—General Draža Mihajlovič, bivši poveljnik četnikov in vojni minister v ubežni vladi kralja Petra v Londonu, bo prišel pred sodišče prihodnji mesec. Pred enim letom je Mihajlovič z ostanki svoje četniške armade pobegnil v jugoslovanske hribe, v katerih se je skrival do ujetja.

Notranji minister Aleksander Ranković je v razgovoru s dopisnikom ameriške časopisne agencije Associated Press razkril detaje v zvezi z ujetjem in aretacijo Mihajloviča. Minister je dejal, da je Mihajlovič priznal sodelovanje z Nemci v teku vojne. Obravnava proti generalu bo javna in odprta poročevalcem zunanjih listov.

Ranković je dejal, "da je bil Mihajlovič ujet v divjih in neobljudenih krajih med Bosno in Srbijo 13. marca. On je stradal v svojem skrivališču, katerega ni nikdar zapustil od maja preteklega leta. Mihajlovič je bil tako demoraliziran, da se ni niti skušal upirati, temveč se je takoj podal organom ljudske avtoritete. Dejstvo, da je imel general samo enajst pristašev, da je stradal in nikdar zapustil svojega skrivališča od 19. maja lanskega leta, je najboljši dokaz, da v času aretacije ni imel močne armade, da bi začel oboroženo akcijo z namenom strmo glavljenja jugoslovanske vlade."

Notranji minister je razkril, da je Mihajlovič pridobil na težji odkar je v zaporu, in da je zdrav. Njegova največja telesna hiba je kratkovidnost. General se od aretacije nahaja v belgradski jetnišnici, v kateri čaka na obravnavo. Štab 47 članov čita in sortira njegove dokumente.

"Zbrali smo mnogo dokumentov z njegovim podpisom," je rekel Ranković. "Mihajlovič ne more zanikati svojih podpisov na dokumentih, ki dokazujejo, da je sodeloval z Nemci in izvršil zločine proti jugoslovanski ljudstvu. Zločini vključujejo umore, požige, ropanja in izdajstvo. Mihajlovič je pomagal oslabilim silam v borbi proti zaveznikom. Po moji sodbi naj bi dalo sodišče obtoženemu Mihajloviču priliko do izbire zagovornikov iz razloga, ker je to praksa naših ljudskih sodišč."

Odpor proti skupnemu poveljstvu

Zakonski načrt bo predložen senatu

Washington, D. C., 22. apr.—Opozicija je se pojavila v senatu proti predlogu glede ustanovitve skupnega poveljstva armade in mornarice in skupnega obrambnega sveta.

Republikanski senator Bridges je naznanil, da bo predložil senatu zakonski načrt za ustanovitev novega separatnega letalskega departamenta. Dejal je, da so nekateri člani odsekov za vojaške in mornarične zadeve dali zagotovilo, da bodo podpirali njegov načrt.

Med senatorji, ki bodo podpirali načrt, so Smith, Hart, Wilson, Revercomb, Maybank in Walsh. Bridges je dejal, da bi zakonski načrt, ki določa ustanovitev enotnega poveljstva, če bi bil sprejet, razrazil civilno kontrolo in vse branže oborožene sile. Načrt so odobrili člani pododseka za vojaške zadeve, čigar načelnik je senator Thomas.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENTGLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$6.00
na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrti letar za Chicago in Cicero
\$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inostranstvo \$9.00.Subscription rates: for the United States (except Chicago) and
Canada \$6.00 per year, Chicago and Cicero \$7.50 per year, foreign
countries \$9.00 per year.Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenaročenih
člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti,
drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil
poštnino.Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications
and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts,
such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only
when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-58 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

135

Datum v oklepaju na primer (March 31, 1946), poleg vašega imena
na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Pono-
vite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Sedeča stavka mesarskega trusta

Zadnje čase je v deželi zopet veliko pomanjkanje mesa. Vsaj v Chicagu je tako, dasi so tukaj svetovno znane klavnice in ena največjih čikaških industrij. Meso je v tej naši klavniški prestolnici zadnje čase sploh izginilo iz mesnice, ali ga je pa zelo malo — po vseh videzih manj kot kdaj med vojno. Mnogi mesarji so svoje trgovine enostavno zaprli in šli na — počitnice. Kjer pa gospodinje začitijo kaj mesa, takoj navali na mesnico. Čikaški listi so zadnje dni prinesli slike mesnic, ki so bile masno oblegane po gospodinjah.

Enaka poročila o velikem pomanjkanju mesa prihajajo tudi šir-
rom dežele, posebno pa iz večjih mest, kjer se nahajajo klavnice
tako zvanega mesarskega ali klavniškega trusta, kakor tudi iz kra-
jev, ki jih zalaga velika klavniška petorica.

Klavniški magnatje in tudi meščanski tisk zvrča krivdo na —
"black market" in na OPA. Da je črna trgovina v cvetju tudi v
mesom, ni nobena tajnost. Ampak ta trgovina se ni pričela šele
včeraj ali pred par tedni, ko so mizerno plačani klavniški delavci
dobili zvišanje plače za 15 centov na uro, marveč traja že leta.
Da se je tako razpela, je kriva slaba kontrola cen. Ako bi bila
za te ljudske pijavke določena stroga kazen in ako bi imela OPA
na razpolago armado tajne policije, ki bi lovila te izkoriščevalce
ter jih tirala pred sodišče, bi tudi črna trgovina ne bila dobila
takega obsega in se razpela na vsem trgovskem področju.

Resnica o tekočem pomanjkanju mesa širom dežele je precej
drugačna kot jo slikajo klavniški magnatje ali njih plačani slugi.
Resnica je v tem, odkar so bili klavniški magnatje prisiljeni po-
višati plače in del tega zvišanja tudi sami absorbirati po odredbi
OPA, to je na račun svojih profitov, so se enostavno podali v —
sedečo stavko. Enostavno so prenehali z nakupovanjem klavne
živine pod pretvezo, da je tega kriva OPA, ker jih veže z restri-
cijami in paralizira njih biznis — to je, jim ne dovolj dovolj
"margina", dovolj velikih profitov. To je en argument. Drug
njih argument je, da klavne živine sploh ne morejo kupiti, ker
poberejo vso "črni" trgovci. Pravijo, da s "črnim" trgovcem ne mo-
rejo konkurirati in da se je ta polastil skoraj vsega biznisa.

Klavniškim magnatom sta odgovorili Farmarska unija in unija
klavniških delavcev CIO. Fred Stover, predsednik Farmarske
unije v Iowi je te dni dejal, da je na farmah "dosti klavne živine.
Ampak velike mesarske trdnice so napravile zaroto, da zadržijo
OPA in uničijo kontrolo cen. Živine je dovolj in farmarji bi jo
radi prodali, ampak veleklavnice niso na trgu."

Stover je dejal, da je od farmarske tržne zadruge (Live Stock
Exchange) iz Sioux Cityja prejel poročilo, da je na trgu velika
zaloga živine, toda agentje klavniških magnatov ponujajo veliko
nižjo ceno kot je določena po OPA. Farmarji pod ceno seveda
nočejo prodati. "Izgleda, da klavniški magnatje sploh niso na
trgu," pravi to poročilo. Enako poročilo je Stover prejel tudi od
tržne zadruge v St. Paulu.

Da klavniški magnatje res niso na trgu, pokazuje dejstvo, da
tudi v čikaškem Stock Yardu zadnje tedne skoraj nič ne kupuje-
jo. V ponedeljek, 15. aprila, je v Stock Yardu na primer prišlo čez
15.000 glav goveje živine. Vse stajе v Stock Yardu so bile natla-
čene s klavno živino, toda čikaške klavnice so pokupile manj kot
200 glav! Izgovor je bil, da so ostalo živino pokupili "črni" bor-
zijanci.

Tukaj pridemo do druge točke. Unija klavniških delavcev, ki
je zadnji teden v klavniškem distriktu priredila velike protestne
demonstracije proti politiki klavniških magnatov, je slednje ob-
tožila ne samo zaroto proti OPA, marveč tudi, da delajo roka v
roki s črnimi borzijanci in črnimi klavnicami. Od njih kupujejo
vse odpadke, v katerih je velik profit — v postranskih izdelkih,
katere predelajo iz odpadkov. Od njih kupujejo tudi kožo. To
delajo, ker je pri postranskih produktih veliko večji profit kot
pri mesu. In tako zdaj črni trgovci prodajajo meso, klavniški
magnatje pa postranske produkte! "Free enterprise" je na konju!

Vsa ta sabotaža in zarota proti ameriškemu ljudstvu in OPA
je prispevek klavniških magnatov v tekoči kampanji za uničenje
kontrole cen. Ta sabotaža in zarota sta zelo učinkoviti in jo ob-
čutimo vsi. Posebno pa jo občutijo klavniški delavci, kajti mag-
natje so jih vrgli 20.000 na ceste.

Izgleda, da v tej zaroti sodeluje tudi zvezni poljedelski de-
partment, ki nominalno še vedno "obratuje" klavnice. Vse večje
klavnice so namreč še vedno v vladnih rokah. Seveda je to ne-
farsa. Tej farski bi poljedelski department lahko hitro napravil
konec s tem, da bi klavniško industrijo faktično in ne samo le-
galno ali nominalno vzel v svoje roke in jo obratoval kot javno
napravo. V takem primeru bi se klavniški magnatje hitro pre-
mislili, ali pa bi ostali na cesti. Unija klavniških delavcev zahteva,
da vlada, poljedelski department to tudi stori — prevzame to in-
dustrijo in jo obratuje kot javno napravo. To bi bila tudi edina
remedura.

Ce bi bila v Washingtonu napredna delavska vlada, bi se to tudi
zgodilo. Od kapitalistične vlade pa tega ni mogoče pričakovati,
to vsaj ne, dokler se v deželi ne pojavi in razvije močna farmar-
sko-delavska stranka. Ako bi ameriški delavstvo imelo močno
politično gibanje s sličnim programom kot ga ima kanadska CCF,
bi tudi v Washingtonu govorili drugačni jezik in tudi "free enter-
prizerji" bi ne imeli take moči in bi vsaj v kongresu toliko ne
divjali.

NA OBISKU PRI
BELCEBUBU

Coraspolia, Pa. — Vidi se mi, da je Vesna tudi letos, kakor lansko leto, prezgodaj razgrnila pred nami svoje čare. Tako je zglejala lepa — kakor kakšna julijaska nevesta! Mislim sem, da se letos zima ne povrne, da bo ostala v svojem ledenem gradu nekje na severnem ali južnem tečaju. Sama se res ni povrnila s svojimi sneženimi viharji, ampak namesto sebe je poslala svojo hčerko slano v noči 6. aprila in vse pobelila, živo srebro pa potisnila na 18 stopinj nad ničlo. Lahko je ponosna na svojo hčerko njena mati v svojem ledenem gradu, ko je bila tako pridna, da je v eni sami noči oropala Vesno za beli suknjič. Res da je zjutraj sonce škodljivo odgnalo, ampak bilo je že prepozno, ker je že opravila svoj uničujoči posel, če pa je še kaj ostalo, se bo pa zopet povrnila. Saj ve, da je ne bo nikdo motil pri njenem ponovnem napadu.

Topli vetrovi in oblaki so pre-
leni, da bi ponoči nadomestili
toplo sonce in tako obvarovali
nežno cvetje pred strupeno sla-
no, valed tega so naši vrtni spet
oropani svojega produkta. Pa
pravijo, da Bog Oče skrbi za
vse svoje otroke. Če bi bilo to
resnica, bi zapri zimo in vse nje-
ne pomočnice v ledenem gradu.
Ako bi to stori, bi imeli vsi nje-
govi otroci obilo sladkih sade-
žev. Vendar pa njemu ni zame-
rti, ker je že star, radi tega ima
zima še celo v nebesih svoje za-
veznike, eden od njih je gotovo
tisti, ki led dela in ga razbija.
Na njegov zadnji god me je tako
mojsterako spodbil, da se mi je
zdelo, da letim tisoč milj na uro.

Naj povem, da sem še zasid-
ral v nekem temnem prostoru.
Tako je bilo temno, da ne bi mo-
gel videti slona, ako bi bil ko-
račil slučajno mimo mene. Da,
resnično sem se nahajal v kolj-
ljivem položaju. Toda ne dolgo,
kajti kmalu sem se prepričal, da
nisem tako osamljen kakor sem
spetkoča domneval. Ni mi bilo
treba dolgo čakati, ko je že za-
danel neki votli glas, ki je bil
bolj podoben oddaljenemu gr-
menju kot človeškemu glasu. Či-
gav je bil ta glas, še danes ne
vem, mislim pa, da je moral biti
samega Belcebuba.

Iz tistega grmenja sem razu-
mel, da hoče vedeti kdo ga moti
v njegovem kraljestvu. Rekel
je, če si komunist ali partizan,
se zmaži prej ko je mogoče od
tukaj, ker v njegovem kralje-
stvu ne rekrutirajo svojega na-
raščaja iz vrst komunistov in
partizanov. Nato pa je nadalje-
val: "K nam so dobrodošli samo
Hitlerjevi podrepaniki in drugi
vojni hujakači."

Vedel sem, da besede meni
slisijo, zato sem mu odgovoril:
"Mogočni kralj teme, jaz sem
oboje — komunist in partizan."
Nato sem še imel samo toliko
časa, da sem se mu zahvalil za
pojasnilo.

Ko sem se zopet zavedel in
odprl oči, sem videl, da ležim
kot sem dolg in širok v nekem
bodečem grmu, v moji bližini
pa se je jezil kos, čemur se ni-
sem čudil, kajti pri padcu sem
pogodil njegovo gnezdo in mu
ga nehote uničil. Pa kaj gnez-
do, saj je bilo že zgodaj in se ga
je že gotovo drugega spletel.
Ampak moje noge! Premisljal
sem, kako bi pobral svoje bole-
če ude. Že sem mislil poklicati
na pomoč kakšnega svetnika, a
nisem imel nobenega upanja, da
bi se kateri odzval. Tak sem si
zdel samemu sebi, kakor tisti
oven, katerega je stari očeak
Mojzes daroval Bogu na žrtve-
niku namesto svojega sina.

Sale na stran. Samega sebe
sem ozmerjal, kar je pomagalo,
da se mi je slednjič posrečilo,
da sem svoje kosti postavil na
noge. Čutil pa sem, da bi mi
noga kmalu odpovedala svojo
službo, zato sem si poslal se-
deža. Najprvo sem se prav
iskreno zahvalil Bogu, da me je
le ob pravem času pripeljal na
pot komunizma in obenem tudi
na partizansko pot. To me je
rešilo, da me že zdaj ne cvre
Belcebub v vrelem olju. Res da

sem si pri padcu polomil nekaj
reber, pa se je kljub temu izpla-
čalo, kajti sedaj vem, da bom po
smrti sprejet še gorak v večna
lovišča. Zato se bom pa tudi
poboljšal, vsaj v toliko, da se ne
bom več jezil, tudi na tistega
svetnika ne, čeprav sem si na
njegovem produktu že dvakrat
polomil rebra.

Božja pota so včasih res ne-
umljiva. V vojnem času sem
večkrat premišljal, kako je bilo
mogoče Rusom zlomiti hrbtni-
co Hitlerjevemu hordam, namreč
prej ko je bila odprta druga
fronta v Franciji. Odkar pa me
je pregnal Belcebub iz svojega
kraljestva, mi je pa postalo po-
vsem jasno, zakaj je bilo tako
uspešno rusko orožje. Kakor pa
se sedaj vidi, je stric v Moskvi
v dvomu in nič kaj več ne zaupa
vojnim bogovom, zato je šel v
Perzijo, da bi načrpal nekoliko
olja. Pa glej čudo božje! Pre-
cej je bil ogenj v strehi. Zda-
je, da angleške in ameriške olj-
ne družbe hočejo, da se vse olje
izteka v njihove cevi. Domne-
vajo, da Stalin ne potrebuje ol-
ja, ker njemu zadostujejo vojni
bogovi. On ni njihov ljublje-
nec, to pa valed tega, ker je ko-
munist. Da je olje vsega krivo,
pa tudi ne verjamem.

Na Kororickem in Primorskem
ni olja, kljub temu pa Amerika
in Anglija tako nastopata, kakor
da bi bilo v tistih krajih polno
oljnih vrečev. Torej, ker vem,
da ni tam olja, nima tisto ozemlje
kaj prida vrednosti za Ameriko
in Anglijo. Res da nima
vrednosti za njiju, ampak
Lahoni stezajo svoje kremplje
po njem. Toda kako se bodo
pustili junaki vseh junakov,
hrabri partizani, darovati, je
pa drugo vprašanje, na katerega
jaz ne morem odgovoriti. Toli-
ko pa vem, če bodo Lahom u-
stregli, bo ostal na Balkanu sod
smodnika, ki se prej ali slej zo-
pet razletel.

Anton Keba.

IZ SPODNE REČICE PRI
LAŠKEM IN IZ KROPE

Pallado, Colo. — Prejela sem
pismo od brata Franceta Cukja-
tija iz Spodnje Rečice pri La-
škem, ki nosi poštni pečat 23.
febr. 1946 in se v izerpku glasi:

Draga sestra! — Za Tvoji dve
pismi se Ti srčno zahvaljujem.
Sestra Micka je v Franciji umr-
la, njen mož pa je po njeni smrti
prišel sem in nekaj časa delal
v Zagorju, nato pa odšel na Ho-
landsko in tam umrl. Za njune
otroke ne vem kje so. Lojzko,
ki je še v Franciji, je vojna pre-
cej zadel. Prišli so Nemci in
vzeli njenega moža, tako tudi
starejšega sina, nato pa oba po-
gnali v rudnike v Porurje. Sin
se je v rudniku težko ponesrečil
in v bolnišnici so ga Nemci za-
strupili. Njuna hčerka se je
letos poročila z nekim Franco-
zom.

Vsak, ki ima zemljo, jo mora
obdelovati, ali pa jo država raz-
deli med tiste, ki nimajo nič.
Gračninska posestva dobijo tisti,
ki jih bodo obdelovali, tako tudi
župnijska. Posestva so zmanj-
šali. Na najinem rojstnem do-
mu so tudi imeli dosti težav, a
hvala Bogu ostali so vsi živi.
Starejši sin je moral v nemško
vojsko, ko pa je prišel na do-
pust, je takoj šel v partizane.
Pepca je doma, drugi sin pa je
tudi odšel v partizane. Na ta
način je mnogo mladeničev in
mladih mož odšlo v partizane,
sicer bi jih Nemci vzeli v svojo
armado.

V tej okolici je mnogo hiš po-
žganih in uničenih. Dokler so
tukaj vladali Nemci, nismo bili
varni življenja. Gestapovci so
rohneli in divjali vsepovsod. Na
tisoče naših ljudi so odgnali v
lagerje v Nemčijo in jih tam mu-
čili ter umorili, mnoge pa so jih
sežgali. Mene so v septembru
1941 s silo prestavili v Laško
blizu Celja, da sem moral vodi-
ti konsum pri rudniku. Grozili
so mi, če ne grem, da me bodo
poslali v lager. Težavno je bilo
to delo, ker so mi Nemci vedno
grozili in mi stali za petami. Le-
ta 1944 pa so rudnik zaprli in
tako tudi konsum, mene pa po-
slali nazaj v Trbovlje v Delav-

ski dom kot poslovojdjo. Ker sem
računal na skorajšnji nemški
polom, sem šel kar sam, žena pa
je ostala v Laškem, kajti prevoz
pohištva je bil nemogoč.

Pa odhodu Nemcev sem še tri
mesece ostal v Trbovljah, nato
pa sem šel nazaj v Laško in spet
prevzel službo. Dela je zelo
dosti in delam od 12 do 14 ur na
dan, včasih pa celo 16. Ampak
delam z veseljem, kajti sedaj
delamo vsi za svobodno in boljšo
Jugoslavijo. Sedaj nam še
marsikaj primanjkuje, ampak v
doglednem času si bomo vse u-
redili tako, da bo naša domovi-
na resnično svobodna za vse
enako.

Sprejmi mnogo pozdravov od
Tvojega brata — France Cukja-
ti in žena.

Prejela sem tudi pismo od
moje nečakinje Pavle Kovšak iz
Krope pri Celju, pošta Gornji-
grad, Štajersko, ki se v izerpku
glasi:

Draga teta! — Bila sem doma
pri mami in sem brala Vaše pi-
smo. Zelo rada bi vedela, če so
moje mojstestricin prišli iz
vojske. Kakor Vam je znano,
sem še pred vojno iskala dovo-
ljenje, da bi šla v Ameriko, pa
ga nisem dobila. Potem sem šla
na Štajersko v službo. Po petih
letih službe sem se poročila.
Imamo malo posestvo in dobila
sva sina Tončeta in hčerko
Majdico. Moj mož je že leta 1939
moral k vojakom. Potem je pri-
šla ta strašna vojna in komaj
sva se rešila smrti.

Naj Vam povem, da je moj
mož živel v gozdovih vse do o-
svoboditve. Tudi jaz sem šla z
njim, a mene so Nemci ujeli in
me trpinčili. Takrat sem bila
še šest mesecev noseča, pa so
me vseeno odgnali v mučilnico,
doma so vse zaplenili, naše o-
troke pa odgnali daleč v Nemčijo.
Majdica je bila stara komaj
eno leto. Ko sem to izvedela,
sem z osmimi mesecem porodila
mrtvega fantka. Čez nekaj dni
po tem je prišla sestra Mihaela
in sva pobegnili. Pozneje sem
bila še dvakrat zaprta in prega-
njana do konca vojne.

Moja dva otroka sta po dveh
letih prišla nazaj. Majdica me
ni nič poznala in se nisva mogli
pogovoriti, ker ni razumela slo-
vensko. Tudi mož je ušel smrti
po velikem trpljenju. Vse to,
draga teta, je bilo grozno, tako
grozno, da sem v nekaj dneh
popolnoma osivela, kakor bi bi-
la stara 80 let. Ampak vse to
je za nami in mi se sedaj poču-
timo srečne. Polagoma se vse
izboljšuje in kmalu bo naše živ-
ljenje spet normalno. Naša drža-
va je bila zelo prizadeta, kajti
mnogo je uničenega.

Prav priročno pozdravljam
Vas in vse moje sorodnike. —
Pavla Kovšak.

Jennie Troyer.

NA DELU ZA JUGO-
SLOVANSKE SIROTE

Brownsville, Pa. — Koncert, ki
se je vršil pred časom za pomoč
jugoslovanskim sirotam, je do-
bro uspel. Vršil se je pod po-
kroviteljstvom društev, ki zbo-
rujejo v Hrvaškem narodnem
domu v West Brownsvillu.

Igralke, ki so nastopile na
koncertu, so bile iz Pittsburgha.
Izvajale so vsakovrstne plesne
obsestvi pa je najbolj ugajal
ples jugoslovanske partizanke,
v katerem je pokazala, kako
hrabro so se borile jugoslovanske
žene ob strani svojih bratov
za osvoboditev Jugoslavije. Vsi
navzoči so navdušeno aplavdi-
rali.

Med odmorom je nastopil
John Jandroković, predsednik
Združenih društev, ter naznanil
pobiranje prostovoljnih prispev-
kov za jugoslovanske sirote, za-
povedal pa je poveljalec Zdru-
ženih društev, da bo oddan ves
dobiček koncerta za isti namen,
namreč za siromake in brezdom-
ce, žrtve nacizma in fašizma ter
domačih izdajalcev.

Občinstvo se je na apel dobro
odzvalo in zbralo smo lepo vpo-
to, zlasti če pomislimo, da ni na-
ša naselbina velika. Daovali
so sledeči: Društvo 307 HBZ
\$100, Hrvatski klub iz Brown-
villa \$100, društvo 398 SNPJ
10, društvo 4374 IWO \$10.
Posamezniki pa so darovali

sledeče vsote: Andrej Pavečič
\$30, Tom Ivanac \$25; po \$20:
George Radoš in Ivan Klemen-
ovič; Toma Orašković \$15.

Po \$10: Mary Franković, Matt
Parlov, John Jandroković, Pe-
ter Ivanac in Joe Knezović; po
\$5: Toni Rančević, Ana Rančev-
ič, Stevo Dečković, Joe Kozlev-
čar, Mike Majnarič, Joe Lovasič,
žena Toma Ivanaca, Juro Nova-
čič, Frank Zupancič, Mary Pu-
škarič, Mike Andler, Stevo Poz-
derac, Joe Grčević, Petar Čučić,
John Džejuna, Sam Pezo, mrs.
Palok, Peter Spanić, Charles Lu-
ketič, Joe Klemenovič in priredi-
teljice koncerta. Dalje Ruth
Beauty Shop iz Californije, Pa.,
\$6 in ena oseba \$2.

Poleg tega so članice Zdrže-
nih društev zbrale 14 velikih za-
bojev konserviranih živil in tu-
di nekaj denarja, tako da je čisti
dobiček znašal \$650. Ta vsota
je bila odposlana na pristojno
mesto v New York in smo že
prejeli odgovor od Anne Krasne,
da so vse prejeli v redu. Zaeno
smo odposlali tudi 22 zabojev
obleke in 14 zabojev živil, kar
je po mojem mnenju prav lep
uspeh za tako majhno naselbino
kot je naša. Vendar pa tudi med
nami najdemo ljudi, ki do danes
še niso ničesar žrtvovali za naše
brate in sestre v stari domovini,
niti počenega groša ne, prav ta-
ko ne storili kakšnega koraka v
ta namen. Ko bi te osebe vsaj
enkrat na teden vzele v roke
slovenske časopise in čitale pri-
sma iz stare domovine, potem
sem prepričana, da bi jih vsaj
malo dregnilo v njihova železna
srca.

V imenu vseh društev se naj-
lepše zahvaljujem vsem poset-
nikom koncerta, vsem daroval-
cem in ostalim, ki so pripomogli
do tako lepega uspeha.

Ivana Kozlevčar,
zapisničarka 398 SNPJ.

OČE JE OSTAL SAM
S SINČKOM V FRANCJI

Millwaukee, Wis. — Pred krat-
kim smo prejeli pismo od Ivana
Petana iz St. Denisa (Seine),
Francija, datirano 23. febr. t. l.,
ki se glasi:

Draga teta, stric, bratanci in
sestrične! — Gotovo ste rado-
vedni, če smo ostali živi v tem
strašnem klanju. Pisal bi Vam
bil že prej o našem položaju,
ampak takrat, ko so me pripe-
ljali iz Nemčije, nisem imel pri
sebi Vašega naslova. Danes sem
ga pa prejel iz Jugoslavije in
Vam takoj pišem.

Ko so nas ameriški vojniki o-
svobodili iz nemške sužnosti,
sem nestrno gledal ameriške
vojake, upajoč, da bi med njimi
zagledal katerega mojih sorod-
nikov v ameriški uniformi, pa
ni bil nobeden meni podoben.
Takrat sem bil kot živ mrlič in
nisem mogel hoditi; nosili so me
moji tovariši in tehtal sem samo
49 kilogramov. Ameriški voja-
ki, ki so nam dajali hrano, so
bili pravi junaki, zdravi, mladi
in krepki kot Herkuljeji.

Domov sem se vrnil 5. maja
1945, a doma sem našel le mo-
jega sinčka, ki je star 11 let in
je bil revež droben in suh ter
raztrgan — njegove mamicе pa
ne bomo več videli. Njo so v
internaciji v Auschwitzu umorili
in sežgali. Umrila je muče-
niške smrti.

Doma v stanovanju sem malo
našel, kajti francoski fašisti ni-
so bili dosti boljši od nemških.
Tako sem začel življenje čisto
znova, od kraja, kakor cigan.
Ostali mi je edino moj sinček —
in to je sedaj vse moje veselje,
upanje in nada. Brez njega bi
tudi ne hotel ozdraveti, ker bi
bilo tako boljše, živeti pa ho-
čem edino zanj! To je moja
dolžnost in tega se popolnoma
zavedam.

Sedaj nam obetajo, da bodo
kmalu prišli boljši časi, ampak
od obljub se ne more živeti.
Kljub temu je treba delati.
Francija je bila zelo prizadeta
v tej dolgi vojni, kakor so bile ve-
činoma vse evropske dežele, ta-
ko tudi Jugoslavija, ki se sedaj
dviga iz ruševin. Ostali člani
naše družine so malo manj trpe-
li, dočim je moj mlajši brat, ki

je bil dve in pol leta v inter-
naciji, komaj živ ostal.

Kako se nam je godilo v Fran-
ciji, Vam ne bom opisoval, ste
gotovo že čitali v listih iz de-
deli slike nemških grozodej.
Le malo nas je prišlo iz nema-
mučilnic. Ali je bil kateri
med vas v evropski vojni? I-
gokrat sem o tem mislil in
dal, če bi katerega spoznal
gleščine, kolikor sem je zna-
sem govoril že deset let.
hodnjič bom več pisal in o
razne stvari o politiki in o
njih razmerah v Franciji.

Baš ko sem hotel zaključiti
pismo, se je približal moj
z naročilom: "Papa, piši ji
Ameriko, da pošljem poljub-
najlepše pozdrave vsem so-
sorodnikom, četudi me ne
znajo. Kadar se bom naučil
amerikansko, jim bom sam
sal."

Za danes naj zadostuje. Se
mite najlepše pozdrave od
ne in mojega sinčka! —
Petan in sinček Popob.

Lambert Bolah

TUDI V TEJ DEŽELI
PARADIRAJO

Chieholm, Minn. — V Pro-
ti vidim, da se clevelandski
pisnik, ki vzame veliko pr-
ra v listu, poštno norčuje iz
goslovanske mladine. Dupa
je citiral poznanega reakci-
nega poročevalca Leighta
ta, ki je opazoval mladino
Belgradu, ko je korakala v
vdušeni pijanosti in vzdih-
"Tito je naš, mi smo Titovi".

Dopisnik omenja, da ml-
v Belgradu nosi Titove in S-
nove slike pri paradah, ter
druje, da je vse to smešno
bedasto ter sprašuje, kako
bilo videti, če bi v Cleveland
nosili po ulicah Trumanov
Lauchetove slike in kriča-
sta ta dva moža naša. Res
lo neumno nositi po ulicah
mašove in Lauchetove
ako pa bi ona dva razdelila
ljo in hiše med revno ljud-
kakor to dela Tito v Jugos-
bi pa zaslužila, da bi narod-
radiral njima v čast in nosi-
ju slike.

Ako ne bi bil dotični po-
valec največji sovražnik
slavije in poleg tega tudi
bi lahko videl parade v
ki in ne bi mu bilo treba
Belgrad. Sedaj so v naši
stavke na dnevnem redu in
dina maršira gor in dol ter
vsakovrstne napise. Pred
davnim je delavstvo stavka
dva dolarja poviška na
prej ko so zmagali, pa so m-
pulantni podražili cene ma-
vsem potrebinam in tak
delavstvo skoro na slabšo
je bilo pred stavko.

V Jugoslaviji so vsaj
pametni, da se narod, lju-
zanima za hiše in zemljo,
čim se ameriška mladina
ga ne za hiše in ne za pol-
Pred menoj je ameriški ka-
in v njem vidim sliko vete-
ležečega v parku na klopi,
njim pa je velik napaj
"the home of the brave".

Poročevalec White je šel
po prerano v Jugoslavijo.
bi šel zdaj, ko je prišel. Tito
rejata fieste, katerih bi bil
on deležen, nakar bi bil Ti-
ber mož.

Agnes Mihalec

KONCERT TAMBURAŠKE
ORKESTRA UNIVERZE
DUQUESNE

Chicago, Ill. — V soboto,
aprila, se bo vršil koncert
buraškega orkestra uni-
versitete Duquesne pod vodstvom
svojega Matka Gouzeja, kate-
aranžiral posebne glasbene,
ake in plesne točke. Nastop-
zbor v celoti, solisti itd.
Ta koncert bo to pot iz-
bogat, kajti nastopili bodo
veterani, ki so se povrnila iz
ne. Naša dolžnost je, da
premo ta jugoslovanski
napolnimo dvorano do zad-
kotiča. Koncert se bo vr-
Bohemian American
1440 W. 18. St. Dvornica bo
odprta ob pol sedmih ur
koncert pa se bo pričel ob
Po koncertu pa bo sledil

LEV N. TOLSTOJ:

KAZAKI

KAVKAŠKA POVEST

Iz ručine prevael
JOSIP KNAFLIČ

(Nadaljevanje)

Bjelečki je natočil vina v kozarce, ga pomešal z medom in razkošno razložil tri funte poprnjakov po mizi; nato je zvrlel dekleta s silo iz njih kota, jih posadil k mizi in začel deliti mednje poprnjake. Olenin je nehote zapazil, kako je prišla Marjankina zagorela, a mala roka dva okrogla poprnjaka in rjav medenjak in ni vedela prav, kaj bi naredila z njimi. Pogovor se je vlekel okorno in neprijetno, kljub razigranosti Ustjenke in Bjelečkega, ki sta si prizadevala, da bi razveselila družbo.

Olenin je bil neodločen; prevdarjal je, kaj bi rekel, imel občutek, kakor da vzbujajo radovednost, morda posmeh in kakor da prehaja njegova glupost na druge. Zardeval je in zdelo se mu je, da je posebno Marjanka v zadregi. "Gotovo čakajo, da jim daja denarja," si je mislil. "Kako jim ga bova dala? In kako bi jim ga dala kar najhitreje pa ušla?"

XXV.

"Kaj ti svojega gosta ne poznaš?" se je obrnil Bjelečki k Marjanki.

"Kako pa naj ga poznam, ko ne pride nikoli k nam?" je rekla Marjanka in pogledala Olenina.

Olenin se je prestrašil, se zdrnil in sam ne vedoč, kaj bi rekel, je odgovoril: "Bojim se tvoje matere. Ona me je tako ozmerjala prvi pot, ko sem prišel k vam."

Marjanka se je zasmejala.

"In ti si se ustrašil?" je rekla in ga pogledala; nato se je obrnila proč.

Tukaj je zagledal Olenin prvokrat res obraz lepega dekleta; preje jo je videl vedno le obvezano do oči z ruto. Ni veljala zastoj za prvo krasotico v vasi.

Ustjenka je bila brhko dekle, majhna, polna, rdečelična, z veselimi, rjavimi očmi, z večnim smehljajem na rdečih ustnicah, večno se smejala joča in brbljajoča. Marjanka pa ni nikakor ni bila samo zalo dekle: ona je bila resnična lepota! Črte njenega obraza so se mogle zdeti preveč moške in skoro grobe, da ni bilo tega visokega, vitkega stasa in močnih prsi in pleč, in zlasti da ni bilo tega strogega in obenem nežnega izraza podolgovatih črnih oči, obdanih s temno senco pod črnimi obrvmi, in vedrega izraza ust pri nasmehu. Ona se je redkokdaj smejala, a zato je vzbujal njen osmeh vedno začudenje. Dih deviške moči in zdravja je vel od nje. Vse deklice so bile lepe, a i deklice same i Bjelečki i sluga, ki je bil prišel s poprnjaki, vsi so se nehote ozirali na Marjanko in kadar so se obračali k deklicam, so se obračali k njej. Bila je kakor ponosna in vesela kraljica med drugimi.

Bjelečki se je trudil, da bi bila zabava vsekakor spodobna; ni nehal kramljati, je pripravil dekleta do tega, da so podajala vino v krogu, je uganjal z njimi burke in neprestano delal proti Oleninu po francosko nesposobne opazke o lepoti Marjanke, ki jo je imenoval "vašo", la votre, in ga silil, naj se vede tako, kakor se je vedel on sam. Olenin je bil čezdalje bolj potr. Premišljeval je, kako bi pobegnil. Tu je oznanil Bjelečki, da mora Ustjenka, ki je obhajala svoj god, podajati vino s poljubi. Bila je pripravljena pod pogojem, da ji vsak položi denarja na krožnik, kakor se to dela na svat-

bah. "Sam vrag me je zanesel na to zoprno gostijo!" je rekel Olenin sam pri sebi in vstal in hotel iti.

"Grem po tobaka," je dejal, namenjen uiti, a Bjelečki ga je prijel za roko.

"Imam denar pri sebi," mu je rekel po francosko.

"Ne morem uiti, moram tukaj plačati," si je mislil Olenin in je bil jako jezen na svojo neodločnost. "Ali res ne morem tako delati kakor Bjelečki? Ne bi bil smel priti; a ko sem enkrat prišel, jim ne smem kaziti veselja. Moram piti po kazasko." Vzel je čapuro (leseno čašo, držečo osem kozarcev), nallil vina in jo izpil skoro vso. Dekleta so ga gledala, ko je pil, z začudenjem in skoro s strahom. To se jim je zdelo čudno in nespodobno. Ustjenka je podala še en kozarec vsakemu in se poljubila z obema. "No, dekleta, zdaj bomo vesele!" je rekla in potresala na krožniku štiri rublje, ki sta jih položila gospoda.

Oleninu že ni bilo več neprijetno. Postal je zgoren.

"No, Marjanka, zdaj pa ti podajaj vina s poljubi!" je rekel Bjelečki in jo prijel za roko.

"Da, takole te poljubim!" je rekla ona in v šali zamahnila po njem.

"Dedka lahko tudi brez denarja poljubiš," se je oglašilo drugo dekle.

"Vidiš, ti si pridno dete," je dejal Bjelečki in poljubil branečo se deklico. "Ne, le ti podajaj!" je silil Marjanko. "Podaj tvojemu gostu!"

In prijel jo je za roko, jo peljal h klopi in jo posadil poleg Olenina.

"Kaka krasotica!" je rekel in obrnil njeno glavo v profil.

Marjanka se ni branila, ampak ponosno se smehljaje, se je ozrla na Olenina s svojimi podolgovati očmi.

"Krasno dekle!" je ponovil Bjelečki.

"Kaka krasotica sem jaz!" se je zdelo, da je ponavljaj Marjankin pogled. Ne da bi pomislil, kaj dela, je objel Olenin Marjanko in jo hotel poljubiti. Ona se je naenkrat iztrgala, skoro prevrnila Bjelečkega, potegnila prt z mize in skočila k peči. To je bila vpitja in smeja! Bjelečki je dekletom nekaj pošepetal in naenkrat so stekli vsi iz sobe v vežo in zaprli vrata.

"Zakaj si Bjelečkega poljubila, a mene nočeš?" je vprašal Olenin.

"Tako, nočem, pa je," je odvrnila in namrdnila spodnjo ustnico in obrvi. "On je dedek," je smehljaje dostavila. Šla je k durim in tolkla po njih. "Kaj ste zaprli, vrati?"

"Kaj za to, pusti jih tam, midva pa ostaniva tukaj," je rekel Olenin in se ji približal.

Njej se je stemnil obraz in strogo ga je odvrnila od sebe z roko. In znova se je zdelala Oleninu tako veličastno-lepa, da se je zavedel in se sramoval svojega vedenja. Stopil je k vratom in jih stresel.

"Bjelečki, odprite! Kako neumne šale so to!"

Marjanka se je zopet zasmejala s svojim jasnim, srečnim smehom.

"Aj, ti se me bojiš?" je rekla.

"Da, saj si ravnotako huda kakor tvoja mati."

"A ti bi moral bolj z Jeroško pohajkovati, potlej bi te dekleta tudi začela ljubiti." Nasmehnila se je in ga gledala naravnost in od blizu v oči.

Na obisku pri pisatelju Louisu Adamiču

VLADIMIR DEDIJER

Iz knjige "Beleške iz Amerike"

(Nadaljevanje in konec.)

Vprašal sem ga, kaj je s Travnom, ki so ga pri nas mnogo prevajali. Adamič se je zamislil in dejal, da v Ameriki niti ne vedo Travnovnega pravega imena. Živel je nekje v Mehiki, odkoder je pošiljal svoje rokopi- se in že dolgo vrsto let se ne javlja. Od novejših stvari nam je Adamič priporočil dramska dela Lillian Hellmann, ki se je pojavila v zadnjih letih kot eden izmed najmočnejših dramskih piscev, potem Howarda Fasta, čigar romani, zlasti iz Washingtonskega obdobja, so izredno močni. Imenoval je še nekatera dela pisatelja črnca Richarda Wrighta.

O svojih delih Adamič ni govoril. Ze prej mi je bilo dobro znano, kakšen položaj ima on v ameriški književnosti, v ameriškem javnem življenju. Njegovo knjigo o diktaturi kralja Aleksandra "Rodoljubovo vrtni- te" sem na skrivaj prevajal že pred kakimi deseti leti. To njegovo najbolj znano delo je do- bilo nekoliko ameriških književ- nih nagrad in je bilo natisnjeno v stotinah tisočev izvodov.

Adamič je neprestano sledil razvoju razmer v naši deželi in ko so prišle prve vesti o narod-

no-osvobodilnem boju v Jugoslaviji, je zavzel svoje stališče, pošiljal je telegrame predsedniku Rooseveltu in ministru za zunanje zadeve Cordellu Hullu. V osebnih razgovorih s predsednikom Rooseveltom in njegovim gospo je objasnjeval situacijo pri nas, nastopal je na javnih mitingih, imel je predavanja, v časopisih je tiskal članke, pisal je pisma v najbolj vplivnih časopisih in prišel je na idejo, da napiše knjigo o dogodkih v Jugoslaviji, na temelju snovi, s katero je razpolagal v Ameriki do sredine 1943 leta.

Tako je objavil "Mojo rodno zemljo." Toda napačno bi bilo smatrati Adamiča kot pisatelja, ki se je specializiral le za vprašanja Jugoslavije, za nekega jugoslovanskega pisatelja v Ameriki. Sčasoma se je Adamič pretvoril v specialista v tem drugem vprašanju, za najbolj avtoritativnega ameriškega pisatelja za ta problem.

Tako je treba gledati njegove knjige o Jugoslaviji kot del njegovega dela o emigrantih v Ameriki. Temo o Jugoslaviji je vzel, ker je prišla naša dežela v zadnjih letih v središče pozornosti svetovne javnosti, ker je

on po rodu prav iz Jugoslavije, ker je ponosen na svojo staro domovino, ker hoče podčrtavati, kaj so milijonske množice emigrantov prispevale k izgradnji Amerike.

O problemu emigrantov v Ameriki je Adamič napisal več knjig. Nedavno je končal svojo zadnjo delo, ki bo objavljeno v jeseni. Ima naslov "Narod narodov" in ima nalogo, da še enkrat podčrta vlogo izselencev v ameriškem življenju.

Delo na tem polju je prineslo Adamiču poseben položaj v ameriškem javnem, pa celo tudi v političnem življenju. Člani kongresa, senatorji, guvernerji, pa tudi sami predsedniki republike upoštevajo, kaj govori in kaj piše Adamič, ker vedo, da smatrajo emigrantske množice Adamiča za svojega človeka, ki se je prebil iz dna in je zavzel vpliven položaj v ameriškem javnem življenju.

To jutro sva se še dolgo pogovarjala, potem pa sva se vrnila v hišo, kjer je Adamič gledal pošto, ki je ta dan prišla zanj. Pogled mi je zastal na nekem malem listu v obliki časopisa. Njegov naslov je bil "T. & T." Adamič mi je razložil, da je to njegov časopis in da ga izdaja še več let, le da je imel drugo ime. V njem podaja svoje mišljenje glede raznih političnih in kulturnih vprašanj.

Tu je bilo mnogo člankov o politiki Vatikana. Adamič je že

iz svoje Slovenije odnesel mr- njo proti klerikalizmu. To se čuti na vsaki strani njegovega lista, njegovih del.

Vprašal sem Adamiča, zakaj se imenuje njegov list "T. & T.", ker se prav tako izgovarja ime eksploziva—dinamita (ki ima isti naslov). Adamič je pokimal z glavo in med tem ko je on na- prej pregledoval pošto, sem raz- misljal o tem, zakaj je dal svo- jemu listu takšno ime in prišel sem do zaključka, da naj to o- značuje Adamičevo dinamičnost in tedaj mi je postalo jasno, za- kaj je malo prej pokimal z glavo.

Od mnogih Adamičevih znan- cev sem slišal, a iz tistega, kar sem tudi sam videl, sem si us- tvaril mnenje, da je Adamič eden izmed najbolj delavnih ljudi, kar sem jih v življenju srečal. V tolikšni meri mu je uspešno vrskati ameriško praktič- nost, uporabiti jo v umetnosti pisanja, da je vse njegovo delo, njegova delavna soba, njegov si- stem zbiranja materiala, njegov list, njegov kontakt z bralci, vse to je napravljalo vtis neke to- varne za pisanje knjig, v kate- ri se ve, kje je vsak obrat, ve se za vrednost vsakega obrata, v katerem gre vse po načrtu, kjer je vse v naprej preračunano.

V vse to delo je Adamič vla- gal svojo energijo, poedine knji- ge je delal a takšnim žarom, da je prebil po petanjst, šestnajst ur na dan v neprestanem pisa- nju stran za stranjo. Zvest so- delavec mu je njegova žena Stella. Skupno z njim sodeluje pri zbiranju materiala, v orga- nizaciji vseh pripravljalnih del za pisanje in izdajo knjige, ona se je tako poglabila v vso to snov, v ta duhovni svet svoje- ga moža, da mu je postala ne- nadomestljiva.

Na njenem obrazu sem opa- zil poteze, ki so me spominjale Adamiča, v njeni govorici sem poslušal besede, ki jih tudi Ada- mič pogosto in rad uporablja, tako kot se dogaja pri zakoncih, ki se vzajemno spoštujejo in lu- bijo, in ki žive močno vzajemno duhovno življenje.

Druga dne zjutraj sem se moral vrniti v New York. Ada- mič in Stella sta me spremila do postaje. Medtem ko je vlak vse bolj hitro brzel, sem razmišljal o pomenu pisma, ki sem ga no- sil s seboj z Adamičeve farne. To jutro je rano ob zori nekdo potkal na vrata moje sobe. Po- molila se je kočarka, sila glava Adamičevega vrtnarja Andreja Krizmančiča, rojenega v okolici Trsta. V roki je držal pismo in dolgo se je opravičeval, da me je zbudil. Končno mi je izročil pismo in me prosil, naj ga odne- sem markalu Titu. Pismo je bi- lo naslovljeno:

"Glas Tržačana"

"Jaz spodaj podpisani bivši Tržačan s Primorja čestitam OF, maršalu Titu in vsemu par- tizanstvu, ki se je junaško bori- lo in zmagalo nad nacifašizmom. Zmaga ni še popolna, treba vam je še diplomatičnega boja, da se priključi Jugoslaviji tudi Trst in vsa Primorska.

Priporočal bi tudi tole: vsem fašističnim akofom pristržite

peroti, da ne bodo tam našim ljudem nevarni.

Smrt nacifašizmu, življenje in svoboda narodu!

Andrej Krizbančič, c/o Louis Adamič, Milford, New Jersey."

Še enkrat sem se rokoval s starim Andrejem in ko je bil pri vratih, mi je rekel:

"Sporočite tovarišu Titu, da se mu zahvaljujemo, ker brani našo slovenske pravice!"

Razni mali oglasi

SOMEONE THAT WANTS NICE HOME—Steady dependable girl or woman. General housework in lovely home. Capable plain cooking. 1 child. \$25 to start. Plenty time off. Call Key. 5781 between 8 A. M.—1 P. M. 5 P. M.—9 P. M.

GIRLS—WOMEN

Light factory work; good working conditions; 48 hour week; have company paid hospitalization plan; vacation and paid holidays. Geib, Inc., 1751 N. Central Pk.

OPERATORS

Single needle pink double needle on slips. Top wages. Guaranteed rates. Steady year round. Paid vacations.

HINDEL MFG. CO.

651 So. Wells, 7th fl.

1st Class DIE REPAIR MEN TOP SALARY

Time and 1/2 over 40 hours

Phone:

Mr. Moody—Ontario 6200

or write

JOHNSON MOTORS

Div. of Outboard Marine and Mfg. Co.

Waukegan, Illinois

LAUNDRY HELP WANTED

MINIMUM WAGE \$6.00 PER DAY TO START

PRESS OPERATORS FOLDERS & FEEDERS TO WORK ON MANGLE

Good opportunity. Apply R. 310

135 East 11th Place

ILLINOIS CENTRAL R.R.

Roosevelt Rd. & Michigan Ave.

WOMEN & GIRLS

For WRAPPING LIGHT HARDWARE & HINGES

Also

FOR LIGHT MACHINE WORK

Permanent Positions

CHICAGO SPRING HINGE CO.

1500 CARROLL AVE.

Near Ashland & Lake

MEN & BOYS

• POLISHERS

• BENCH ASSEMBLERS

• DRILL PRESS OPERATORS

PERMANENT POSITIONS

CHICAGO SPRING HINGE CO.

1500 CARROLL AVE.

Near Ashland & Lake

GIRLS and WOMEN

2 SHIFTS, 8 TO 4:30 P.M.; 4:30 to 1 P.M.

LIGHT FACTORY WORK ON SMALL PARTS; 48 HOUR WEEK

Good starting rate; company commissary on premises

Free Insurance

COME READY FOR WORK

Revere Camera Co.

320 E. 21st

TISKARNA S.N.P.J.

sprejema vsa

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO SNPJ. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Cene zmerne, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2637-59 S. Lawndale Avenue Chicago 23, Illinois

TEL. ROCKWELL 4904

Razni mali oglasi

OPERATORS

Experienced on better dresses

5 day week - Good Salary

Apply Marguerite Pick,

127 E. Cestnut, Room 228

WOMAN

to take complete charge of one year-old child. No house work. Private room, permanent position and good salary

Phone Bit. 8600 - Apt. 309

GIRL WANTED

GENERAL HOUSE WORK

\$35.00 per week. Experienced girl. Plain cooking. 4 in family. Laundry sent out.

Call Central 7968

BOYS WANTED

DELIVER MORNING PAPERS from 3 A.M. to 7 A.M.

Over 16. North side. \$18.00 per week

Call LAKEVIEW 1714

GIRLS & WOMEN

18 - 55

Packing food and cookie products Clean, safe work

BONUS

Hours:

7 AM to 3:30 PM. 3 PM to 11 PM

CAFETERIA IN PLANT

Paid Relief Periods and Vacations

Burry Bisquit Corp.

6555 W. 65th Street

WESTERN ELECTRIC NEEDS WOMEN

TO DO

ASSEMBLY WORK

IN THEIR NEW

Modern, Air Conditioned

PLANT

1. Good starting rates.
2. Progression increases in pay.
3. Piece work earnings, after short training period.
4. Liberal vacation plan.
5. Pay for holidays and sickness benefits.
6. Retirement income plan.
7. Wholesome food in convenient restaurants.
8. Athletics, clubs, dances, schools.
9. Friendly supervisors and pleasant surroundings.
10. Congenial associates.

WESTERN ELECTRIC

APPLY GATE NUMBER 1

EMPLOYMENT OFFICE

WEST END

Administration Building

5555 ARCHER AVENUE

(Cicero and Archer Avenues)

HOURS 9:15 A.M.—5 P.M.

Week days including Saturday

25 GIRLS AND WOMEN

LIGHT ASSEMBLY WORK

No experience required - Modern plant - Good starting Automatic increases - Paid vacations - Many company benefits

Apply Employment Office

5013 NORTH KEDZIE AVENUE

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Pe skupaj 12. redno konvencije se lahko naroči na list Prosveta in prišteje odn. dva. tri. štiri ali pet članov in ene družine in eni naročnik. List Prosveta stane za vse enako, na člane ali družine \$6.00 na eno leto naročnine. Kot za člani se plačujejo pri naročnem \$1.50 na tednik, se jim to prišteje k naročnin. Torej sedaj ni vrzov, kaj da je list predrag za člane SNPJ. List Prosveta je vaše lastno in gotovo je v vsaki družini potrebno, ki bi rad čital list vsak dan. Pojemljivo—Veseli! Kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto lista Prosveta. Ako tega ne storijo, tedaj mora upravništvo ugotoviti datum za to vsoto naročnine.

Cena lista Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado \$6.00	Za
-----------------------------------	----